

NOTAT: FINANSLOVSFORSLAG 2020

Omprioriteringsbidraget / årlige 2-procents nedskæringer

Den gode nyhed er, at omprioriteringsbidraget, som siden 2016 har betydet årlige 2-procent nedskæringer, endelig bliver stoppet. Det gælder på uddannelses- og undervisningsområdet, herunder også for de kunstneriske uddannelser og universitetsbibliotekerne. Pengene føres tilbage til institutionerne gennem taxameterne, da det er her fra, de er blevet skåret tidligere. Regeringen kalder det en tilbageførsel af 0,7 mia. kr. i 2020, men det betyder bare det beløb, som institutionerne ikke længere skal skære og er altså ikke en ”ny” investering. Der er ligeledes afsat midler til finansiering af tilbageførsel af omprioriteringsbidraget i 2021, 2022 og 2023, så det er stoppet i resten af regeringsperioden.

Der er dog nogle undtagelser fra afskaffelsen af omprioriteringsbidraget. Bl.a. Studenterrådgivningen, Studievalg Danmark og ministeriets egne driftsbevillinger er stadig ramt.

Taxameterløftet

Siden 2010 har universiteterne modtaget et taxameterløft på uddannelserne indplaceret på takst 1. Dvs. en ekstra finansiering på ca. 5.000 kr. hver gang en studerende består et års eksaminer på de humanistiske, samfundsvidenskabelige og merkantile uddannelser. Taxameterløftet blev indført, da en gennemgang af uddannelsesfinansieringen i 2009 viste, at uddannelserne var underfinansierede. Taxameterløftet er blevet videreført på finanslovene lige siden, men bortfalder ifølge Finansloven for 2019 i 2020 og foreslås ikke videreført i regeringens finanslovsforslag.

	2019	2020	Fald kr.	Fald %
Takst 1	31.948	27.700	-4.838	-13,3%
Takst 2	45.468	46.000	532	1,2%
Takst 3	66.500	67.200	700	1,1%

Som det fremgår af tabellen betyder det et fald på over 10 % på midlerne til takst 1 uddannelserne, hvilket svarer til at ca. 5 års omprioriteringsbidrag på én gang, alene på disse uddannelser.

Stigningen på lidt over 1 % på både takst 2 og takst 3 er udtryk for den generelle pris- og lønudvikling og er altså ikke ”nye” midler, men blot udtryk for, at omprioriteringsbidraget forsvinder.

Tabellen nedenfor viser ændringen i mio. kr. for de 6 universiteter, der bliver ramt, såfremt taxameterløftet ikke fortsætter. Beregningen er baseret på universiteternes forventede ”produktion” af studenterårsværk på takst 1 i Finansloven 2019.

	2020	2021	2022
KU	-66,0	-66,4	-66,7
AU	-75,8	-75,2	-75,0
SDU	-40,9	-40,8	-41,1
RUC	-16,2	-16,1	-16,0
AAU	-33,6	-32,6	-31,9
CBS	-56,5	-54,9	-54,3
	-289,1	-286,0	-285,0

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

Samlet set står universiteterne altså til at skulle spare næsten 290 mio. kr. i 2020, hvis ikke taxameterløftet fortsætter.

Uddannelsesloftet

På trods af løfter om det modsatte har regeringen ikke sat penge af til at afskaffe Uddannelsesloftet. Det blev i sin tid (december 2016) indført for at skaffe ca. 300 mio. kr. som forligsparterne havde forpligtet sig at finde i forbindelse med dagpengeaftalen fra 2015.

Uddannelsesloftet vil dog ifølge ministeriets egne beregninger kunne bidrage med op til 422 mio. kr. i 2020.

Mio. kr. 2016-pl	2017	2018	2019	2020
Provenu ved begrænsning af dobbeltuddannelse inkl. forventet aktivitet ved undtagelser	91	239	371	422
Finansiering af Aftale om et tryggere dagpenge-system	-15	-88	-281	-308
Udmøntning til videregående uddannelse og forskning	77	151	90	114

<https://www.ft.dk/samling/20161/lovforslag/l69/spm/18/svar/1368401/1701713.pdf>

Provenuet er sammensat af en kombination af sparede taxameter- og SU-udgifter til de personer, der ikke længere kan starte på en ny uddannelse, samt en forventning om en gevinst på ca. 270 mio. som følge af øget arbejdsudbud. Hvis Uddannelsesloftet omvendt fører til et øget frafald, forsvinder en del af den økonomiske gevinst. Og der er derfor en vis uenighed om, hvad Uddannelsesloftet, og en afskaffelse af det, reelt koster.

Det mest udbredte bud er dog, at en afskaffelse vil kræve, at man finder 300 mio. kr. et andet sted til at dække hullet i dagpengeaftalen.

Forskning

For det første er der afsat 1 mia. til grøn forskning. Dette har regeringen og ministeriet fremlagt som værende en ny investering i forskning, da det er en forhøjelse af de offentlige udgifter til forskning med ca. 300 mio. kr. i 2020. I virkeligheden er det dog blot udtryk for, at BNP er vokset og regeringen dermed stadig lever op til målet om at investere mindst 1 % af BNP i forskning.

Med finanslovsforslaget udgør det offentlige forskningsbudget 23,7 mia. kr. og regeringen har afsat en forskningsreserve på 1,925 mio. kr. Prioriteringen af grøn forskning handler om, at regeringen lægger op til at midlerne i reserven ”i overvejende grad” udmøntes til at understøtte den grønne omstilling. Den endelige prioritering af forskningsreserven skal forhandles med de øvrige partier.

For det andet er der afsat 50 mio. kr. til forskning i videreudvikling af de økonomiske regnemodeller. Dette handler om, at regeringen gerne vil have mere viden om, hvordan den offentlige sektor påvirker økonomien – og om ny viden giver fagligt belæg for at videreudvikle de økonomiske regnemodeller. Dette er spændende, da det potentielt kan betyde, at investeringer i velfærd, herunder uddannelse, i højere grad vil fremgå som en økonomisk gevinst fremfor udelukkende en udgift for staten.

Forhandlingsreserve

Regeringen har afsat en forhandlingsreserve på 2,1 mia. kr. til ”nye prioriteringer”, der skal aftales med de øvrige partier, der ender med at være aftalepartierne bag den endelige finanslov for 2020. Det er med andre ord den pose penge, der er sat til side til at finansiere støttepartiernes ønsker til finansloven, herunder uddannelse, men også øvrig velfærd og grønne prioriteringer. Det er herfra, vi håber, at finansieringen til både afskaffelsen af Uddannelsesloftet og videreførelsen af taxameterløftet findes.